

Memento*

- Sikring etter Munchranet
- Hvem skal betale for arkeologien?
- «Spesialområde bevaring» problematiseres
- Skuffende museumsbudsjett, lovende kulturminnebudsjett

Schøyen og Nasjonalbiblioteket

Bevaring i Vestfold

På nytt braker det løs i bevaringsområdet Langestrand i Larvik. Fylkeskommune, huseier, kommune og Fortidsminneforening strides om bevaringsregulert bygning i et av Larviks viktigste gateløp. Reddet fra Treschows rivningsiver, men likevel ribbet for kulturhistoriske verdier etter fylkeskommunale råd.

TEKST OG FOTO: BENTE BJERKNES

Langestrand er Larviks eldste bydel, med intakt gatestruktur fra 1600-tallet. Ifølge Riksantikvaren er Langestrand av nasjonal interesse, og direktoratet har flere ganger uttrykt bekymring over utviklingen. Bydelen ble regulert til bevaring i 1985, deretter har skandalene stått i kø. Foreningen sloss i en årrekke for å hindre riving av bevaringsregulerte Langesgate 4 og 6. Daværende eier, Mille Marie Treschow, lot husene forfalle og saken kulminerte i VG med tittelen «Mille-Maries rønner». Etter dette valgte godseierfruen å selge de to eiendommene og alle regnet med at husene var reddet. Nå braker det løs igjen.

Den nye eieren av Langesgate 4 ønsker å restaurere huset for så å leie det ut. FMF har tidligere vurdert husets eksteriør til å være av de best bevarte på Langestrand. Huset var opprinnelig fjøs med bolig på loftet, ombygget til bolig ca. 1835, senere utvidet og påkostet ca. 1850–60 slik at det fremsto som et Biedermeierhus med pilastre og karnissprofiler rundt vinduene, kinnvipp på takutspringet og fint profilerte de-

taljer – sveitserloggia foran inngangen. Funkisvinduer i senere år, og etter hvert forfall, nedtagging og hærverk.

Men plutselig var det meste revet, bare tømmerkjernen stod igjen. Ragnar Kristensen i Fortidsminneforeningen varslet Larvik kommune som umiddelbart stoppet arbeidene. Kommunen ønsker at eier skal gjenoppbygge huset i tråd med tidligere dokumenterbar situasjon.

Etter at Kristensen fikk lese fylkeskommunens uttalelse, gikk han gjennom hele saken, dokumentasjonen og huset på nytt, og skrev et flere siders notat som ble sendt kommunen, fylkeskommunen og Riksantikvaren.

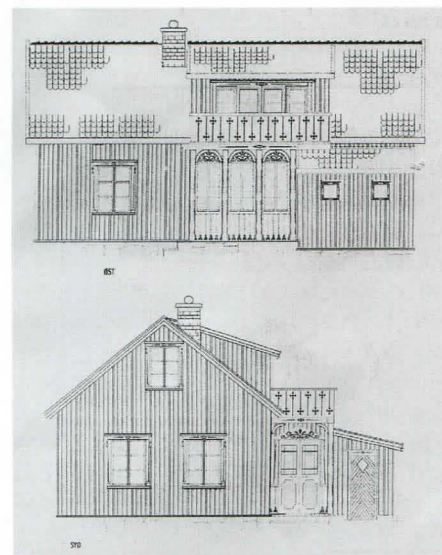
– Dette notatet skrev jeg fordi saken manglet en dekkende redegjørelse for alle relevante forhold rundt dette huset. Langestrand har i alle år gått for lut og kaldt vann hos de regionale vernemyndighetene. Pågående arbeid fra FMF har sikret at ikke enda mer er gått tapt, påpeker han. Videre forklarer han at han er uenig i nær sagt alle fylkeskommunens

Langesgate 4: «Eier følger derfor vanlig praksis for restaurering i verneområder ved at han tilbakefører bygningen» skriver Vestfold fylkeskommune.

vurderinger. Når det gjelder tilstanden på det som er revet mener han, i likhet med NIKUs rapport fra 2002, at panelet i hovedsak var i god stand, mens fylkeskommunen mener at panelet var i svært dårlig stand.

– Jeg har en helt annen oppfatning av bygningen og forståelse av foreliggende dokumentasjon, sier han. Kristensen er avvisende til at fylkeskommunen går inn på eiers premisser og diskuterer store takopplett med takbalkong som er helt fremmed for huset.

– At eier er frustrert over å ha bestilt ny panel som nå ikke kan brukes, forstår jeg godt. Det må være forvirrende å få så mange sprikende råd, samtidig har jeg ingen forståelse for rivningsiveren. Vi valgte å ikke politianmelde rivningen av inngangspartiet i sveitserstil fordi vi så en mulighet for dialog med eier. At Treschow i sin tid slapp unna med rivning på naboeiendommen gjør det heller ikke greiere å bruke slike virkemidler her mot vanlige folk uten større midler til å betale for seg, mener han. Kristensen forteller at han har deltatt i kulturminneplanarbeidet i kommunen, hvor nettopp dette gateløpet ble fremhevet som viktigst. Hans bidrag til

Forslaget til restaurering. Fylkeskommunen ville ha tilbake sveitserinngangspartiet, men aksepterte veranda på taket og hadde ellers lite å si om detaljeringen.

Nedtagget og utsatt for hærverk, mørnet for rivning, men i fullt restaurerbar stand med mye originalt fra 1850-tallet. Fin sveitser inngangsgloggia. Nesten alt er nå borte.

fylkeskommunens kulturminneplanarbeid med tema næringsutvikling og kulturminnevern var bl.a. fokusering på grensesetting i forholdet mellom utvikling og vern.

– I denne og andre saker ser vi at de gode og velklingende overordnede planene svikter i praksis, hevder han. Fylkeskommunens problem er at den både skal være utviklingsaktør og kulturminneforvalter, et dilemma fylkesrådmann Halvard Kausland erkjente i Østlandsposten 14. mai i år, avslutter Kristensen.

Byggesakssjef i kommunen, Tom Aasrum, påpeker at her har kommunen opptrådt korrekt, og det har vært avholdt flere møter mellom kommune, eier og Vestfold fylkeskommune. Kommunen må forholde seg til fylkeskommunen som faglig rådgiver. Han viser også til at eier nå er villig til å følge fylkeskommunens råd. Aasrum reagerte omgående da FMF varslet om rivearbeidene, og da Kristensen oversendte sitt notat, tok kommunen umiddelbart kontakt med eier for å undersøke muligheten for å avbestille panelet. I likhet med Kristensen har også Aasrum

forståelse for eierens situasjon.

– Vi har ikke fattet vedtak i saken, presiserer Aasrum og legger til at de først skal sørge for at saken blir godt opplyst.

Formann i Langestrand Nyttige Selskab, Ragnar Ridder-Nielsen, er opprørt over denne saken spesielt og håndteringen av Langestrand gjennom mange år.

– Det er vanskelig for velforeningen å nå frem når vernemyndighetene svikter fullstendig, mener han og tilføyer at han ofte undrer seg over om det finnes kulturminnekompetanse i forvaltningen. Ridder-Nielsen mener det kan være mangel på kompetanse som gjør at fylkeskommunen ikke står rakrygget når eiere presser på.

– Disse problemene støter vi på gang på gang, påpeker han, og kaller saken for «Repriserevyen».

Hverken eier eller fylkeskommune hadde tid til å kommentere saken. ■

Teknologisk institutt

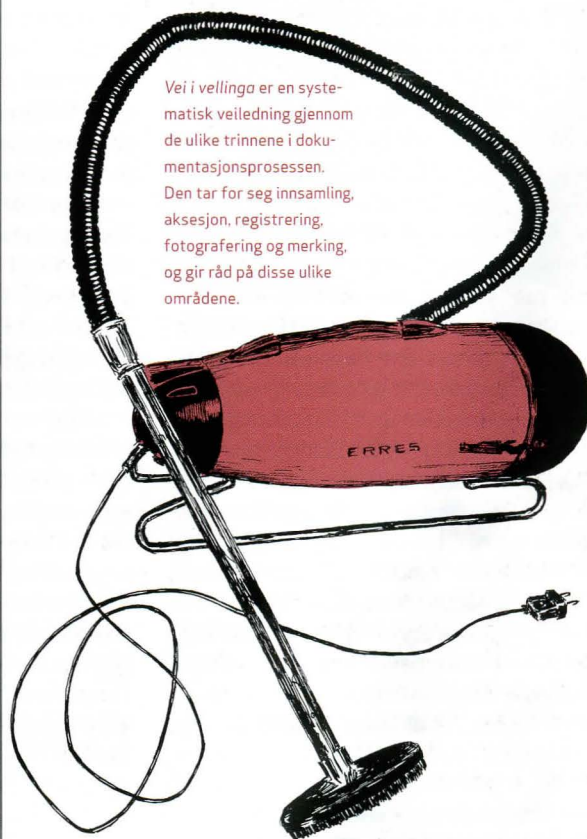
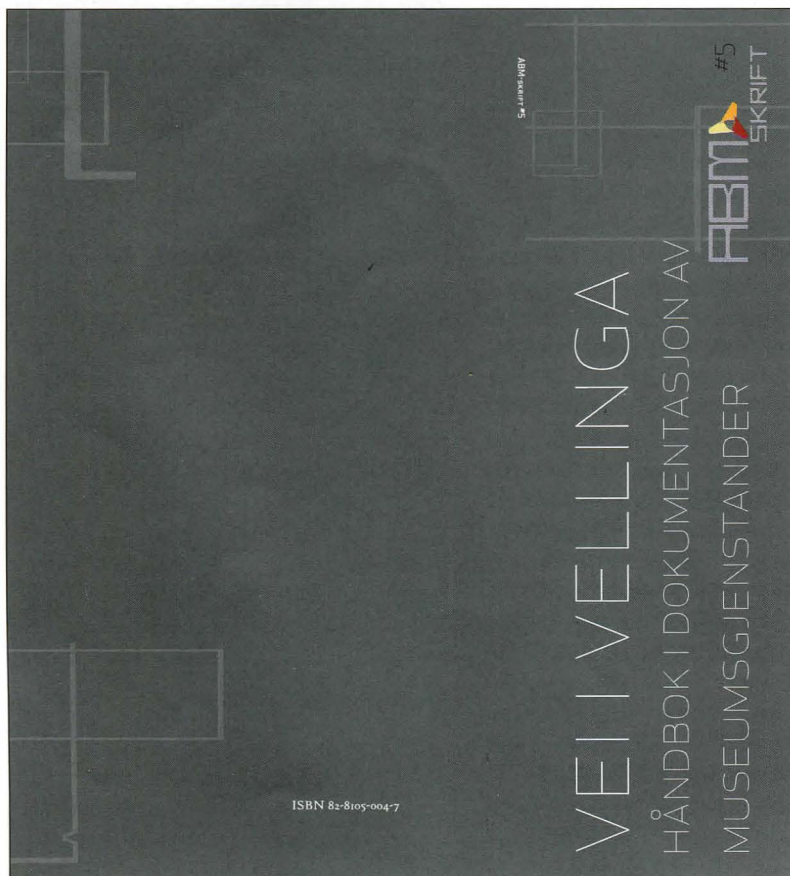
teknologisk.no/bygg

Rådgivningstjenester og praktiske kurs innen bevaring, drift, vedlikehold av verneverdige og fredede bygg. Vi bevarer bygg - nå og for alltid!
Kontakt oss på tlf 982 90 234 / e-post: knut.audum@teknologisk.no

Milebrent tjære til antikvarisk verdifulle og fredede bygninger

Fortidsminneforeningens tjærebank
Telefon 23 31 70 54

Vei i vellinga er en systematisk veiledning gjennom de ulike trinnene i dokumentasjonsprosessen. Den tar for seg innsamling, aksesjon, registrering, fotografering og merking, og gir råd på disse ulike områdene.